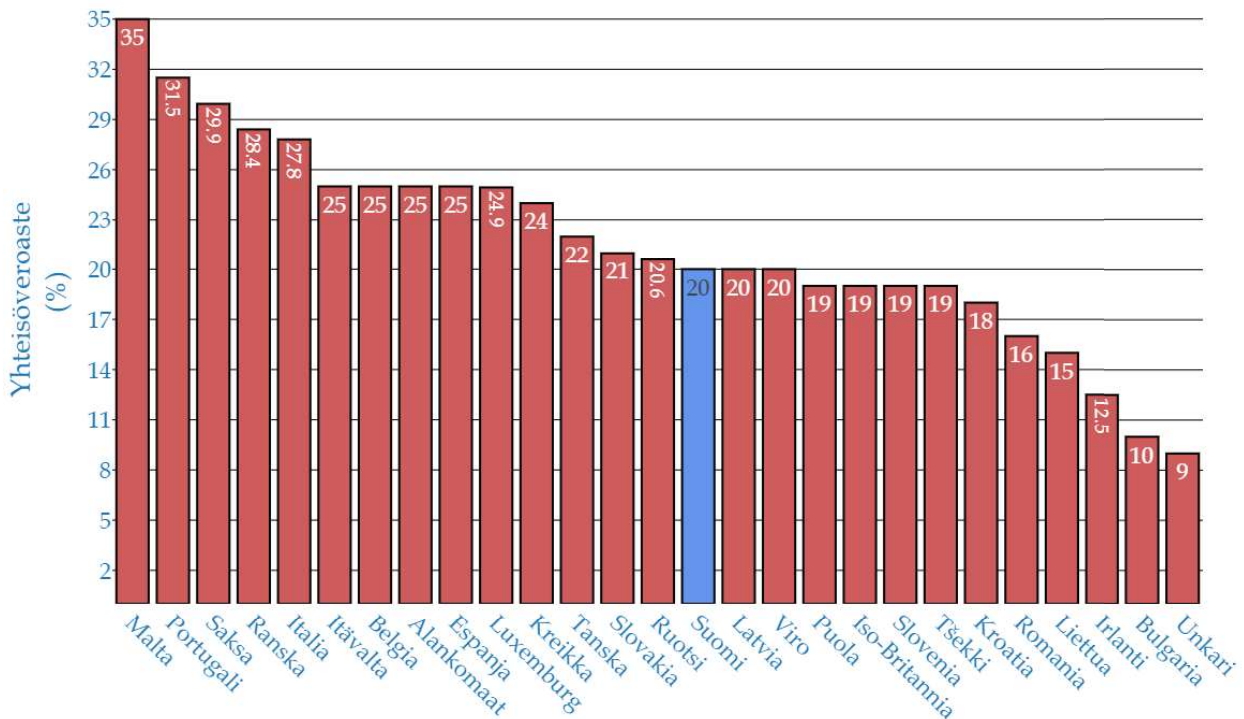

Haitallinen verokilpailu nakertaa verotuloja EU-maissa

Suomessa yritykset maksavat saamastaan voitosta yhteisö- eli yritysveroa. Yritysten lisäksi yhteisöveroa maksavat osuuskunnat sekä tietyin edellytyksin liikelaitokset, julkisyhteisöt, yhdistykset, laitokset, säätiöt ja asunto-osakeyhtiöt. **Suomen yritys-/yhteisöveroprosentti on 20, mikä on EU:n keskiarvon alapuolella.**

Suomessa yhteisöveroa laskettiin viimeksi vuoden 2014 alussa 24,5 prosenttiyksiköstä 20 prosenttiin. Veroprosentin laskemisella pyrittiin turvaamaan yritysverotuksen kansainvälistä kilpailukykyä, sillä yritysveroprosentteja on kevennetty monissa maissa viime vuosina. Euroopan maissa yritysten voittoja verotetaan nyt yli puolet kevyemmin kuin vuonna 1980.

Lähde: <https://www.veronmaksajat.fi/luvut/Tilastot/Tuloverot/Yhteisoverotus/#421be858>

EU:n jäsenmaat hyötyvät pääsystä sisämarkkinoille, mutta haitallinen verokilpailu nakertaa verotuloja.

Haitallinen verokilpailu vaikuttaa toisen maan veropolitiikkaan liiaksi ja heikentää sen veropohjaa. Verokohtelun ensisijainen tavoite voi esimerkiksi olla suuryhtiöiden houkuttelu oman kevyemmän verotuksen piiriin. Haitallinen verokilpailu häiritsee toisten valtioiden veropolitiikan johtamista ja edesauttaa sitä, että pääoma ja työvoima virtaavat muihin maihin.

Haitallinen verokilpailu kaventaa julkisen talouden rahoituspohjaa ja mahdollisuuksia rahoittaa hyvinvointipalveluja. Pahimmillaan se johtaa yhteisöverojen syöksykierrettä kohti pohjatasoa yhä useammassa maassa ('race to the bottom').

Maat tarvitsevat verotuloja hyvinvointipalveluihin ja budjettivajeen kuromiseen. Matalat yritysverot myös vääristävät kilpailua sisämarkkinoilla. Suomi ei ole osallistunut haitalliseen verokilpailuun.

Tapaus Irlanti ja Apple

Kyseessä on pitkälinen verokiista. EU:n komission tulkinnan mukaan teknologiayhtiö Apple on saanut Irlannissa epäreilua valtiontukea ja maksanut muita yrityksiä vähemmän veroja. Veroprosentti oli käytännössä lähes nolla.

Esimerkiksi vuonna 2014 se oli 0,005. Irlanti on Applen rinnalla vedonnut oman verotuslainsäädäntönsä laillisuuden puolesta. Irlannin hallituksen linjausta on arvosteltu, sillä koronapandemian aiheuttama taantuma on vähentänyt valtion tuloja. Summalla olisi katettu huomattavasti budjettivajetta.

Komissio vei Irlannin EU-tuomioistuimeen Applen verotuksen vuoksi. Komission mukaan Irlanti on jättänyt perimättä Applelta veroina 13 miljardia euroa. Komissio määräsi Applen maksamaan verot, koska se katsoo yhtiön saaneen Irlannilta laitonta valtionapua. Sekä Apple että Irlanti valittivat komission linjauksista, mutta Irlanti ryhtyi kuitenkin perimään veroja Applelta vuonna 2018. Vuonna 2020 EU:n [Euroopan unionin yleinen tuomioistuin](#) kuitenkin päätti, ettei ole kyseessä laitonta valtionapua ja ettei Applen tarvitse maksaa verosummaa Irlannille. Komissio on valittanut yleisen tuomioistuimen päätöksestä ja moittii sitä virheellisistä tulkinnoista. Valituksen käsittelee [Euroopan unionin tuomioistuin](#), ja prosessi on kesken. - Sekä Irlannin hallitus että Apple ovat vakuuttaneet noudattaneensa lakia.

Syksyllä 2021 uutisoitiin Irlannin liittyvän OECD-maiden verosopimukseen, jonka myötä teknologiayhtiöt joutuvat jatkossa maksamaan myös Irlannissa 15 prosentin yritysveroa.

Verokilpailu tarjoaa yrityksille mahdollisen väylän välttää niiden koti- ja toimintavaltioissa säädetyt verot.

Epäreilu verokilpailu on luonteeltaan maailmanlaajuista, joten EU-maiden veropohjiin kohdistuu myös **ulkoisia haasteita**. EU on luetteloinut EU:n ulkopuoliset maat, jotka kannustavat **verotuksen väärinkäyttöihin**, jotka heikentävät jäsenmaiden yhtiöverotuloja.

EU ja OECD yrittävät uudistaa yritysverotusta

Kilpailua matalilla yritysveroilla yritetään estää ja yritysverotusta uudistaa EU:ssa ja OECD:ssa

(**OECD=**Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestö). Jäsenvaltiot eivät pysty yksin taistelemaan haitallista verokilpailua vastaan.

OECD ja G20-maat (maailman 19 rikkainta maata + EU-edustus) aloittivat vuonna 2013 BEPS-nimisen hankkeen (BEPS=Base Erosion and Profit Shifting), jonka tarkoituksena on estää veropohjan rapautuminen ja monikansallisten yritysten keinotekoinen voittojen siirto valtiosta toiseen. Hankkeen tavoitteena on turvata valtioille verotuloja globaalissa toimintaympäristössä toimivilta yrityksiltä. BEPS-hankkeen avulla pyritään puuttumaan keinotekoisiiin järjestelmiin, joiden avulla monikansalliset yritykset pyrkivät pienentämään verotaakkaansa. Luomalla yhteisiä pelisääntöjä ja ohjeita valtioiden verokäytäntöihin pystytään haitallista verokilpailua hillitsemään ja torjumaan.

EU on ottanut BEPS-hankkeen osaksi taisteluaan haitallista verokilpailua vastaan ja antanut sen pohjalta useita direktiiviehdotuksia. EU:n jäsenvaltioissa BEPS-hankkeen toimenpiteet tulee siis saattaa osaksi kansallista lainsäädäntöä. Hankkeen soveltaminen siten, ettei loukattaisi jäsenvaltioiden oikeutta päättää omasta veropolitiikastaan, on kuitenkin haastavaa.

Alla luetellut OECD:n ja EU:n aloitteet etenevät hyvin hitaasti tai voivat kaatua EU:n jäsenmaiden vastustukseen.

- **yhteinen yhdistetty veropohja (CCCTB):** monikansallisia yrityksiä verotettaisiin yhtenä yksikkönä niin, että koko konsernin voitot ja tappiot lasketaan yhteen ja verotulot jaetaan maiden kesken sen mukaan, missä arvioidaan arvon syntyneen.
- **yritysten julkinen maakohtainen raportointi (pCBCR)** tekisi yritysten veronmaksusta avointa ja mahdollistaisi verojärjestelyihin puuttumisen. Avoimuutta parannetaan tekemällä julkisiksi maakohtaiset tiedot esimerkiksi työntekijöiden määrästä, voitosta, liikevaihdosta ja maksamistaan tuloveroista. Uudet säännöt koskisivat yrityksiä, joiden liikevaihto on yli 750 miljoonaa euroa kahden perättäisen vuoden ajan. (hyväksytty marraskuussa 2021)
- **vähimmäistaso yhteisöverolle:** tavoitteena on pysäyttää haitallinen kilpailu kohti mahdollisimman matalia veroasteita, joilla yrityksiä houkutellessaan maahan. (maailmanlaajuinen sopimus 15 prosentin minimiverosta suurimmille ylikansallisille yhtiöille 2021 sekä esitys EU-direktiiviksi 2021)

Millaista on oikeudenmukainen verotus?

Kansainvälinen ay-liike ja monet kansalaisjärjestöt vaativat oikeudenmukaisempaa verotusta.

Oikeudenmukainen verotus koostuu seuraavista tekijöistä:

- tiivis veropohja: samasta tulosta maksetaan sama vero; jos pohjat tiiviit, voivat tasot olla suhteellisen matalat
- haitallisten tulo- ja varallisuuserojen tasaaminen
- tulo- ja pääomaverotus on progressiivista
- pääpaino siirtyy työn verottamisesta pääomatulojen ja varallisuuden verottamiseen
- kulutusta ekologiseen suuntaan ohjaavat verot, mutta siirtymässä tarvitaan myös heikompien tukemista
- korjaavat haittaverot, joilla pyritään vähentämään haitallista kulutusta (esim. sokeri) ja ohjaamaan kulutusta terveydelle ja ympäristölle vähemmän haitallisiin tuotteisiin
- veronkierron, aggressiivisen verosuunnittelun ja harmaan talouden torjunta
- vero maksetaan siellä, missä voitto ja arvonlisä syntyvät

Verotuksen oikeudenmukaisuudesta puhuttaessa voidaan erottaa **horizontaalinen oikeudenmukaisuus** ja **vertikaalinen oikeudenmukaisuus**.

- Horizontaalinen oikeudenmukaisuus edellyttää, että samanlaisessa asemassa olevia verovelvollisia kohdellaan verotuksessa samalla tavalla.
- Vertikaalisen oikeudenmukaisuuden mukaan eri asemassa olevia verovelvollisia tulisi kohdella eri tavoin.